

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT 629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04 UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
ZESPÓŁ REALIZACJI 00 - 503 W A R S Z A W A
BADAŃ 621 - 07 - 57, 628 - 90 - 17 TELEFAX 629 - 40 - 89
INTERNET: <http://www.cbos.pl> E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/27/22/95

CZY ODRADZA SIĘ PODZIAŁ NA POSTKOMUNISTÓW I LUDZI „SOLIDARNOŚCI”?

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, LUTY '95

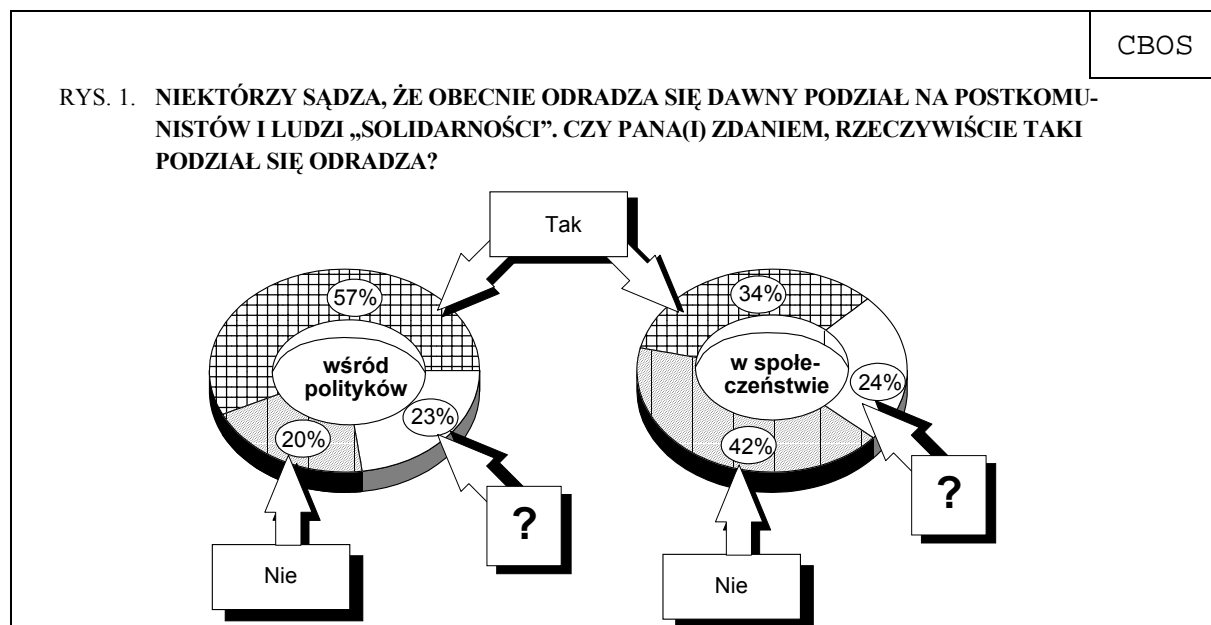
PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Zbliżające się wybory prezydenckie powodują, że wypowiedzi czołowych polityków nabierają większej ostrości i są postrzegane w kategoriach kampanii przedwyborczej. Powszechnie zauważany jest konflikt między najwyższymi organami państwa. Jego źródeł upatruje się w walce o władzę, różnicy poglądów na rozwiązywanie konkretnych spraw czy w innej przeszłości politycznej prezydenta i koalicji rządzącej (PSL i SLD). Wszystko to zdaje się świadczyć, że w społeczeństwie mogą pojawić się lub odnowić dawne podziały polityczne.

Interesowało nas postrzeganie tych podziałów oraz społeczny stosunek do odbudowy wielkiego obozu „Solidarności”¹, jaki pamiętamy z czerwca 1989 roku.

Czy mamy do czynienia z zasadniczymi podziałami politycznymi?

Spotkać się można z poglądem, że obecnie odradza się podział na postkomunistów i ludzi "Solidarności". Zdaniem badanych, odrodzenie podziału obserwować można raczej wśród polityków (57%) niż w całym społeczeństwie (34%). Ponad dwie piąte respondentów stwierdza jednak, że tego rodzaju podział nie występuje w społeczeństwie, a jedna piąta nie dostrzega go wśród polityków. Prawie jedna czwarta ankietowanych nie ma zdania na ten temat.

¹Badanie "Aktualne problemy i wydarzenia" (56) zrealizowano w dniach 6-9 stycznia '95 na ogólnopolskiej reprezentatywnej próbie losowej dorosłej ludności (N=1230)

Dostrzeżenie odradzania się podziałów wśród polityków wpływa na postrzeganie ich w społeczeństwie². Inaczej mówiąc, ci badani, którzy widzą odradzanie się podziałów wśród polityków, mają skłonność do dostrzegania takich podziałów w całym społeczeństwie.

Prawie jedna trzecia respondentów (31%) ocenia, że dawne podziały stają się znów widoczne zarówno wśród polityków, jak i w społeczeństwie. Co piąty Polak uważa, że podziały te dotyczą tylko polityków, nieco mniejszy odsetek sądzi natomiast, że w ogóle nie można mówić o odradzaniu się takich podziałów (17%).

Opinie badanych silnie różnicują deklarowane przez nich poglądy polityczne³. O odradzaniu się podziału na postkomunistów i ludzi "Solidarności" w większości przekonane są osoby o orientacji prawicowej (73% - w przypadku polityków i 50% - całego społeczeństwa). Najrzadziej definiują tak sytuację ankietowani identyfikujący się z lewicą, ale połowa spośród nich dostrzega odradzanie się podziału wśród polityków⁴.

Konsekwencją dostrzeganego odradzania się podziału wśród polityków i w społeczeństwie - ze względu na "komunistyczny" lub "solidarnościowy" rodowód - może być pragnienie, żeby te różnice polityczne znalazły swój zinstytucjonalizowany wyraz, zwłaszcza w obliczu zbliżających się wyborów prezydenckich.

Obecnie ponad dwie piąte badanych (tyle samo co we wrześniu '94) chciałoby, aby zwolennicy dawnej "Solidarności" zjednoczyli się, żeby nie dopuścić do zwycięstwa postkomunistów w zbliżających się wyborach prezydenckich. Natomiast przeciwny odbudowie komitetów obywatelskich jest obecnie, tak jak we wrześniu '94, co piąty ankietowany. Trzeba też podkreślić, że ponad jedna trzecia respondentów deklaruje obojętność lub nie ma zdania w tej kwestii (tab. 1).

---

² V Cramera równe 0.59.

³ Zarówno w przypadku opinii o odrodzeniu się podziału wśród polityków, jak i w całym społeczeństwie V Cramera równe 0.21.

⁴ Por. tabele aneksowe.

Tabela 1 w procentach

Czy chciał(a)by Pan(i), aby zwolennicy dawnej "Solidarności" zjednoczyli się, żeby nie dopuścić do zwycięstwa postkomunistów w zbliżających się wyborach prezydenckich?	Wskazania respondentów według terminów badań:		
	lipiec '94	wrzesień '94	styczeń '95
Zdecydowanie tak	20 }38	21 }42	21 }43
Raczej tak	18	21	22
Raczej nie	19 }31	9 }19	12 }20
Zdecydowanie nie	12	10	8
Jest mi to obojętne	18 }31	24 }39	27 }37
Trudno powiedzieć	13	15	10

Respondenci pragnący ponownego zjednoczenia zwolenników dawnej "Solidarności" to w większości osoby dostrzegające odradzanie się dawnych podziałów politycznych (na postkomunistów i ludzi "Solidarności"), zarówno wśród polityków, jak i w całym społeczeństwie (tab. 2). Może to oznaczać, że ewentualne zjednoczenie „Solidarności” byłoby odbierane jedynie jako instytucjonalizacja istniejących podziałów. Widać też, że znaczna część Polaków postrzega świat polityki przez pryzmat dawnych schematów.

Tabela 2 w procentach

Czy chciał(a)by Pan(i), aby zwolennicy dawnej "Solidarności" zjednoczyli się, żeby nie dopuścić do zwycięstwa postkomunistów w zbliżających się wyborach prezydenckich?	Niektórzy sądzą, że obecnie odradza się dawny podział na postkomunistów i ludzi "Solidarności". Czy Pana(i) zdaniem, rzeczywiście taki podział odradza się?			
	TAK zarówno wśród polityków, jak i społeczeństwa	TAK, ale tylko wśród polityków	TAK, ale tylko w społeczeństwie	NIE
Tak	65	42	39	25
Nie	13	27	42	36
Trudno powiedzieć	22	31	19	39
OGÓLEM:	31	21	2	17

Jednocześnie można zauważyć, że pogląd o odbudowie obozu "Solidarności" częściej zyskuje poparcie wśród osób postrzegających odrodzenie podziałów w społeczeństwie (63%) niż w grupie dostrzegającej takie zjawisko wśród polityków (55%).

Poglądy respondentów na ten temat silnie różnicują deklarowane opcje polityczne⁵. Zdecydowane poparcie dla tej idei wyrażają badani o poglądach prawicowych (78%), największą dezaprobatę - sympatycy lewicy (42%).

Podobnie jak we wrześniu '94⁶, zwolennikami odrodzenia wielkiej "Solidarności" są nadal w zdecydowanej większości ci, którzy w wyborach parlamentarnych z września '93 stanowili elektoraty partii wywodzących się z opozycji demokratycznej (m.in. KPN, KLD, „Solidarność” - 72%, PC, BBWR - 67%), a w nadchodzących wyborach prezydenckich zamierzają głosować na jej kandydatów. Dosyć podzielone są w tej kwestii opinie tworzących elektoraty Unii Pracy i Polskiego Stronnictwa Ludowego. Respondenci, którzy głosowali lub zamierzają oddać głos na polityków należących do Sojuszu Lewicy Demokratycznej najczęściej wyrażają niechęć do ewentualnego zjednoczenia swych przeciwników politycznych.

Jeśli weźmiemy pod uwagę przynależność związkową badanych w dniu 12 grudnia 1981 roku, widać, że odrodzenie wielkiej „Solidarności” najbardziej aprobują obecnie osoby, które były członkami NSZZ "Solidarność" (62%) i autonomicznych związków zawodowych (50%) oraz badani, którzy byli wówczas zbyt młodzi, by należeć do jakiegokolwiek związku zawodowego (44%).

W porównaniu z wrześniem '94 obserwujemy większe emocjonalne zaangażowanie w problem ewentualnego zjednoczenia ludzi dawnej „Solidarności” tych respondentów, którzy byli za młodzi, by należeć do PZPR (a zarazem pierwszej "Solidarności"). Największa część tej grupy opowiada się obecnie za odbudową obozu „Solidarności”, podczas gdy cztery miesiące wcześniej większość z nich deklarowała brak zainteresowania tą kwestią.

Za ponownym zjednoczeniem dawnej „Solidarności” jest ponad połowa osób deklarujących się jako przeciwnicy obecnego rządu (57%) oraz tych, którzy są niezadowoleni, że

---

⁵ V Cramera równe 0.33.

⁶ Por. komunikat CBOS *Czy zjednoczony obóz „Solidarności” poparłby kandydaturę Lecha Wałęsy?*, wrzesień '94.

na jego czele stoi Waldemar Pawlak (56%). Pozostali badani mają w tej kwestii opinie podzielone lub wyrażają obojętność.

W porównaniu z wrześniem '94 szanse utworzenia zjednoczonego ruchu zwolenników dawnej "Solidarności" przed wyborami prezydenckimi oceniane są bardziej optymistycznie. Grupa osób uważających, że jest to możliwe, wzrosła o 7 punktów procentowych (tab. 3). Wzrost nastąpił zarówno wśród zwolenników zjednoczenia (o 5 punktów), jak i jego przeciwników (o 7 punktów). Tak więc w styczniu ponad połowa zwolenników odbudowy obozu "Solidarności" (58%) i prawie co piąty jego przeciwnik (19%) uważali, że jest to możliwe.

Niemal nie zmieniła się wielkość grupy badanych pesymistycznie oceniających szanse utworzenia takiego ruchu.

Tabela 3 w procentach

Utworzenie zjednoczonego ruchu zwolenników dawnej "Solidarności" przed wyborami prezydenckimi jest:	Wskazania respondentów według terminów badań:	
	wrzesień '94	styczeń '95
Zdecydowanie możliwe	4	6
	}28	}35
Raczej możliwe	24	29
Raczej niemożliwe	32	32
	}43	}42
Zdecydowanie niemożliwe	11	10
Trudno powiedzieć	29	23

Opinie o prawdopodobieństwie ponownego zjednoczenia obozu "Solidarności", w obliczu zbliżających się wyborów prezydenckich, związane są z afiliacjami politycznymi badanych⁷. Ponad połowa respondentów identyfikujących się z prawicą optymistycznie zapatruje się na tę kwestię (54%), lewica natomiast w prawie dwóch trzecich reprezentuje postawę sceptyczną (64%).

Najwyższy poziom optymizmu w kwestii możliwości ponownego zjednoczenia wszystkich ludzi "Solidarności" występuje obecnie wśród badanych najmłodszych (do 34 roku życia). W przypadku tej grupy mamy jednocześnie do czynienia - w porównaniu z wrześniem '94

⁷ V. Cramera równe 0.24.

- z największym wzrostem odsetka optymistów i największym spadkiem odsetka pesymistów. Identyczne zjawisko obserwować można w przypadku osób z wyższym wykształceniem.

Kto powinien zostać kandydatem na prezydenta zjednoczonego obozu dawnej "Solidarności"?

Zdaniem zdecydowanej większości ankietowanych, zjednoczony ruch zwolenników dawnej „Solidarności”, jeśli powstanie, powinien w nadchodzących wyborach prezydenckich poprzeć kogoś innego niż Lecha Wałęsę (tab. 4). W porównaniu z wrześniem '94 wzrosła (o 7 punktów procentowych) odsetek badanych podzielających ten pogląd. Grupa tych, którzy opowiadają się za udzieleniem przez odbudowany obóz „Solidarności” poparcia dla kandydatury kogoś innego niż Lecha Wałęsy, zwiększyła się (o 11 punktów) wśród przeciwników tego zjednoczenia.

Nieliczna grupa tych, którzy skłonni są ponownie poprzeć Lecha Wałęsę jest w ostatnich czterech miesiącach taka sama.

Tabela 4 w procentach

Czy - jeśli powstanie - zjednoczony ruch zwolenników dawnej "Solidarności" powinien w przyszłych wyborach prezydenckich popierać kandydaturę Lecha Wałęsy czy też kogoś innego?	Wskazania respondentów według terminów badań:	
	wrzesień '94	styczeń '95
Zdecydowanie powinien popierać Lecha Wałęsę	4	4
Raczej powinien popierać Lecha Wałęsę	9	10
Raczej powinien popierać kogoś innego	25	29
Zdecydowanie powinien popierać kogoś innego	38	41
Trudno powiedzieć	24	16

Wysunięcie Lecha Wałęsy, jako kandydata odbudowanego ruchu wielkiej "Solidarności" w nadchodzących wyborach prezydenckich, popiera niespełna jedna czwarta zwolenników jego powstania (24%), przeciwne temu są natomiast aż dwie trzecie spośród nich (67%).

Patrząc na ten problem z innej strony, można zauważyć, że - podobnie jak we wrześniu '94 - osoby, które **jednocześnie** opowiadają się za ponownym zjednoczeniem zwolenników dawnej Solidarności" i zamierzają wziąć udział w wyborach prezydenckich, najczęściej deklarują chęć poparcia w nich Lecha Wałęsy (18%). W tej grupie badanych poparcie dla obecnego prezydenta nieco nawet wzrosło (o 4 punkty procentowe). W omawianym okresie - w opinii zwolenników odbudowy wielkiej koalicji antykomunistycznej - stracił natomiast Waldemar Pawlak (8 punktów), a zyskał Jacek Kuroń, który obecnie zajmuje drugą pozycję wśród kandydatów popieranym przez tę kategorię badanych (12%).

W porównaniu z wrześniem '94 wzrosło poparcie dla kandydatury Lecha Wałęsy wśród osób dobrze oceniających jego dotychczasową działalność (o 7 punktów procentowych) i deklarujących do niego zaufanie (o 8 punktów). Jednak nawet zwolennicy dotychczasowej działalności prezydenta nie są zgodni, czy zjednoczony ruch ludzi dawnej „Solidarności” powinien w nadchodzących wyborach poprzeć Lecha Wałęsę czy też kogoś innego (tab. 5).

Tabela 5 w procentach

Czy - jeśli powstanie - zjednoczony ruch zwolenników dawnej "Solidarności" powinien w przyszłych wyborach prezydenckich popierać kandydaturę Lecha Wałęsy czy też kogoś innego?	Czy, Pana(i) zdaniem, działalność prezydenta Lecha Wałęsy dobrze służy społeczeństwu?	
	Tak	Nie
Powinien popierać Lecha Wałęsę	41	5
Powinien popierać kogoś innego	41	86
Trudno powiedzieć	18	9

Największe poparcie dla Lecha Wałęsy jako kandydata zjednoczonego obozu postsolidarnościowego wyrażają osoby deklarujące do niego zaufanie, choć nawet w tej grupie najczęstsze są opinie, że powstały po ewentualnym zjednoczeniu ruch zwolenników dawnej „Solidarności” powinien w nadchodzących wyborach prezydenckich poprzeć kogoś innego (tab. 6).

Tabela 6

w procentach

Czy - jeśli powstanie - zjednoczony ruch zwolenników dawnej "Solidarności" powinien w przyszłych wyborach prezydenckich popierać kandydaturę Lecha Wałęsy czy też kogoś innego?	Stosunek do Lecha Wałęsy:		
	nieufność	obojętność	zaufanie
Powinien popierać Lecha Wałęsę	3	5	37
Powinien popierać kogoś innego	87	72	44
Trudno powiedzieć	10	24	19

Kandydatura Lecha Wałęsy spotyka się z największą dezaprobatą badanych deklarujących lewicowe poglądy polityczne (87%), a próbuje ją natomiast prawie co trzeci respondent o orientacji prawicowej (30%)⁸.

Wysunięcie kandydatury Lecha Wałęsy najbardziej odrzucane jest przez młodych, dobrze wykształconych, rzadko lub wcale nie uczestniczących w praktykach religijnych, natomiast z większym poparciem spotyka się wśród badanych gorzej wykształconych, starszych i częściej praktykujących.

★

★

★

Istnienie podziału na „postsolidarnościowców” i postkomunistów zarówno wśród polityków, jak i w całym społeczeństwie dostrzega obecnie prawie jedna trzecia społeczeństwa. Jedna piąta zaś zauważa taki podział tylko wśród polityków. Zdaniem ponad dwóch piątych respondentów, w nadchodzących wyborach prezydenckich lewicowej koalicji powinien przeciwstawić się zjednoczony obóz zwolenników dawnej „Solidarności”. W poparciu dla odbudowy obozu „Solidarności” odzwierciedla się przede wszystkim tęsknota zwolenników prawicy do odtworzenia dużego zjednoczonego ruchu, który zdolny byłby odnieść zwycięstwo.

---

⁸ V Cramera równe 0.23.

A N E K S

PODZIAŁ NA REGIONY W BADANIACH CBOS

1. Region północny:

09 woj. elbląskie
10 woj. gdańskie
17 woj. koszalińskie
26 woj. olsztyńskie
39 woj. słupskie
41 woj. szczecińskie

2. Region zachodni:

11 woj. gorzowskie
12 woj. jeleniogórskie
20 woj. legnickie
45 woj. wałbrzyskie
47 woj. wrocławskie
49 woj. zielonogórskie

3. Region środkowozachodni:

05 woj. bydgoskie
13 woj. kaliskie
16 woj. konińskie
21 woj. leszczyńskie
29 woj. piłskie
32 woj. poznańskie
44 woj. toruńskie
46 woj. włocławskie

4. Region środkowy:

01 woj. warszawskie
07 woj. ciechanowskie
24 woj. łódzkie
30 woj. piotrkowskie
31 woj. płockie
34 woj. radomskie
37 woj. sieradzkie
38 woj. skierniewickie

5. Region wschodni:

02 woj. białkopodlaskie
03 woj. białostockie
06 woj. chełmskie
22 woj. lubelskie
23 woj. łomżyńskie
28 woj. ostrołęckie
36 woj. siedleckie
40 woj. suwalskie
48 woj. zamojskie

6. Region południowo-wschodni:

15 woj. kieleckie
18 woj. krakowskie
19 woj. krośnieńskie
25 woj. nowosądeckie
33 woj. przemyskie
35 woj. rzeszowskie
42 woj. tarnobrzeskie
43 woj. tarnowskie

7. Region południowo-zachodni:

04 woj. bielskie
08 woj. częstochowskie
14 woj. katowickie
27 woj. opolskie

Tabela 1. Niektórzy sądzą, że obecnie odradza się dawny podział na postkomunistów i ludzi "Solidarności". Czy Pana(i) zdaniem, rzeczywiście taki podział odradza się wśród polityków?

(%)

	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	57	20	23	1228
Płeć				
Mężczyźni	62	23	16	581
Kobiety	52	17	30	647
Wiek				
do 24 lat	61	19	20	129
25-34	57	23	20	196
35-44	63	20	18	291
45-54	62	20	19	172
55-64	56	21	24	200
65 lat i więcej	45	17	38	238
Miejsce zamieszkania				
Wies	57	16	26	480
Miasto do 20 tys.	49	21	30	144
od 21 do 100 tys.	57	19	24	229
101-500 tys.	56	26	18	243
501 tys. i więcej mieszk.	64	22	14	132
Region				
Północny	61	23	16	125
Zachodni	59	21	21	141
Środkowo-zachodni	54	23	24	185
Środkowy	62	18	20	206
Wschodni	57	17	26	155
Południowo-wschodni	59	16	26	200
Południowo-zachodni	49	23	28	216
Wykształcenie				
Podstawowe	52	15	33	443
Zasadnicze zawodowe	64	17	19	306
Średnie	58	24	17	390
Wyższe	51	35	15	89
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier. i inteligencja	56	27	17	64
Prac. umysł. niż. szczebla	56	27	17	121
Pracownicy fiz. - umysł.	66	17	17	47
Robotnicy wykwalifikowani	69	20	11	120
Robotnicy niewykwalifik.	59	17	24	63
Rolnicy	61	18	21	84
Prywatni przedsiębiorcy	56	24	20	45
Bierni zawodowo				
Reńskiści i emeryci	50	18	32	461
Uczniowie i studenci	64	17	19	36
Bezrobotni	63	20	17	117
Gospodynie domowe i inni	54	19	27	70
Pracujący poza rolnictwem				
Sfera budżetowa	51	30	19	122
Sektor państwowy	65	25	11	159
Sektor prywatny	62	17	21	162
Spółdzielczość	79	13	8	24
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 1250 tys. zł	57	19	24	290
1250 tys. - 1999 tys.	61	16	23	229
2000 tys. - 2749 tys.	57	17	26	355
2750 tys. - 3249 tys.	60	17	23	123
3250 tys. i powyżej	51	32	17	207
Ocena własnych war. mater.				
Złe	56	17	26	481
Średnie	58	19	23	540
Dobre	54	29	17	205
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	49	15	35	71
Raz w tygodniu	59	17	24	723
Kilka razy w roku	56	23	21	316
W ogóle nie uczestniczy	46	34	20	117
Poglądy polityczne				
Lewica	53	31	16	220
Centrum	58	22	20	379
Prawica	73	14	13	276
Trudno powiedzieć	46	15	40	351

Tabela 2. Niektórzy sądzą, że odradza się dawny podział na postkomunistów i ludzi "Solidarności". Czy, Pana(i) zdaniem, rzeczywiście taki podział odradza się w społeczeństwie?

(%)

	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	34	42	24	1228
Płeć				
Mężczyźni	35	49	16	581
Kobiety	34	36	30	647
Wiek				
do 24 lat	41	36	22	129
25-34	39	42	19	196
35-44	33	48	18	291
45-54	34	49	16	172
55-64	38	37	26	200
65 lat i więcej	25	37	38	238
Miejsce zamieszkania				
Wies	32	41	27	480
Miasto do 20 tys.	26	49	24	144
od 21 do 100 tys.	41	34	24	229
101-500 tys.	33	50	17	243
501 tys. i więcej mieszk.	42	37	20	132
Region				
Północny	39	45	16	125
Zachodni	34	43	23	141
Środkowo-zachodni	30	49	21	185
Środkowy	44	42	24	206
Wschodni	34	42	25	155
Południowo-wschodni	37	37	27	200
Południowo-zachodni	25	49	26	216
Wykształcenie				
Podstawowe	31	37	32	443
Zasadnicze zawodowe	40	40	20	306
Średnie	35	45	20	390
Wyższe	27	62	11	89
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier. i inteligencja	34	53	13	64
Prac. umysł. niż. szczebla	30	58	12	121
Pracownicy fiz. - umysł.	43	40	17	47
Robotnicy wykwalifikowani	39	47	14	120
Robotnicy niewykwalifik.	33	43	24	63
Rolnicy	37	39	24	84
Prywatni przedsiębiorcy	36	38	27	45
Bierni zawodowo				
Reńskiści i emeryci	29	40	31	461
Uczniowie i studenci	39	42	19	36
Bezrobotni	43	37	21	117
Gospodynie domowe i inni	46	26	29	70
Pracujący poza rolnictwem				
Sfera budżetowa	36	45	19	122
Sektor państwowy	36	50	14	159
Sektor prywatny	35	46	20	162
Spółdzielczość	33	50	17	24
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 1250 tys. zł	37	40	23	290
1250 tys. - 1999 tys.	36	39	25	229
2000 tys. - 2749 tys.	33	42	25	355
2750 tys. - 3249 tys.	35	44	21	123
3250 tys. i powyżej	31	49	20	207
Ocena własnych war. mater.				
Złe	34	40	26	481
Średnie	37	40	23	540
Dobre	29	53	18	205
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	35	30	35	71
Raz w tygodniu	36	39	25	723
Kilka razy w roku	34	48	19	316
W ogóle nie uczestniczy	26	54	21	117
Poglądy polityczne				
Lewica	30	55	15	220
Centrum	33	48	19	379
Prawica	50	34	17	276
Trudno powiedzieć	27	34	40	351

Tabela 3. Czy chciał(a)by Pań(i), aby zwolennicy dawnej "Solidarności" zjednoczyli się, aby nie dopuścić do zwycięstwa postkomunistów w zbliżających się wyborach prezydenckich?

(%)

	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	43	20	37	1228
Płeć				
Mężczyźni	46	22	31	581
Kobiety	39	19	42	647
Wiek				
do 24 lat	44	21	35	129
25-34	47	20	33	196
35-44	42	24	34	291
45-54	47	20	33	172
55-64	44	20	37	200
65 lat i więcej	34	17	49	238
Miejsce zamieszkania				
Wies	39	20	41	480
Miasto do 20 tys.	31	31	39	144
od 21 do 100 tys.	47	21	33	229
101-500 tys.	43	20	37	243
501 tys. i więcej mieszk.	61	11	29	132
Region				
Północny	44	28	28	125
Zachodni	40	23	36	141
Środkowo-zachodni	36	24	41	185
Środkowy	54	14	33	206
Wschodni	41	25	35	155
Południowo-wschodni	42	20	38	200
Południowo-zachodni	40	15	45	216
Wykształcenie				
Podstawowe	38	18	44	443
Zasadnicze zawodowe	46	19	35	306
Średnie	42	25	34	390
Wyższe	53	22	25	89
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier. i inteligencja	55	17	28	64
Prac. umysł. niż. szczebla	45	28	26	121
Pracownicy fiz. - umysł.	40	19	40	47
Robotnicy wykwalifikowani	50	21	29	120
Robotnicy niewykwalifik.	40	17	43	63
Rolnicy	32	24	44	84
Prywatni przedsiębiorcy	49	29	22	45
Bierni zawodowo				
Renciści i emeryci	39	19	42	461
Uczniowie i studenci	42	25	33	36
Bezrobotni	47	18	35	117
Gospodynie domowe i inni	43	16	41	70
Pracujący poza rolnictwem				
Sfera budżetowa	46	16	38	122
Sektor państwowy	46	26	28	159
Sektor prywatny	48	23	30	162
Spółdzielczość	38	25	38	24
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 1250 tys. zł	41	20	40	290
1250 tys. - 1999 tys.	48	21	31	229
2000 tys. - 2749 tys.	38	19	43	355
2750 tys. - 3249 tys.	44	23	33	123
3250 tys. i powyżej	46	25	29	207
Ocena własnych war. mater.				
Złe	41	17	42	481
Średnie	42	23	35	540
Dobre	48	22	30	205
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	45	11	44	71
Raz w tygodniu	47	17	36	723
Kilka razy w roku	37	27	36	316
W ogóle nie uczestniczy	28	28	44	117
Poglądy polityczne				
Lewica	22	42	36	220
Centrum	38	25	37	379
Prawica	78	7	16	276
Trudno powiedzieć	32	14	54	351

Tabela 4. Czy, Pana(i) zdaniem, utworzenie takiego ruchu
zwolenników dawnej "Solidarności" jest możliwe? (%)

	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	35	42	23	1228
Płeć				
Meżczyźni	39	46	14	581
Kobiety	31	39	30	647
Wiek				
do 24 lat	43	30	27	129
25-34	42	47	11	196
35-44	34	50	16	291
45-54	33	47	21	172
55-64	36	44	21	200
65 lat i więcej	28	32	41	238
Miejsce zamieszkania				
Wies	32	41	27	480
Miasto do 20 tys.	29	47	24	144
od 21 do 100 tys.	36	44	20	229
101-500 tys.	40	40	20	243
501 tys. i więcej mieszk.	42	45	13	132
Region				
Północny	40	47	13	125
Zachodni	27	60	13	141
Środkowo-zachodni	32	45	23	185
Środkowy	43	39	18	206
Wschodni	32	41	27	155
Południowo-wschodni	34	41	26	200
Południowo-zachodni	37	32	31	216
Wykształcenie				
Podstawowe	32	34	34	443
Zasadnicze zawodowe	38	44	18	306
Średnie	34	50	16	390
Wyższe	46	46	8	89
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier. i inteligencja	42	52	6	64
Prac. umysł. niż. szczebla	38	50	12	121
Pracownicy fiz. - umysł.	40	45	15	47
Robotnicy wykwalifikowani	42	41	18	120
Robotnicy niewykwalifik.	35	46	19	63
Rolnicy	30	48	23	84
Prywatni przedsiębiorcy	36	53	11	45
Bierni zawodowo				
Renciści i emeryci	31	39	30	461
Uczniowie i studenci	33	39	28	36
Bezrobotni	40	39	21	117
Gospodynie domowe i inni	34	34	31	70
Pracujący poza rolnictwem				
Sfera budżetowa	38	47	16	122
Sektor państwowy	41	45	14	159
Sektor prywatny	37	47	16	162
Spółdzielczość	29	58	13	24
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 1250 tys. zł	32	44	23	290
1250 tys. - 1999 tys.	40	36	24	229
2000 tys. - 2749 tys.	34	39	28	355
2750 tys. - 3249 tys.	37	50	13	123
3250 tys. i powyżej	35	50	15	207
Ocena własnych war. mater.				
Złe	32	43	25	481
Średnie	36	41	23	540
Dobre	41	42	17	205
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	35	21	44	71
Raz w tygodniu	39	38	23	723
Kilka razy w roku	28	52	20	316
W ogóle nie uczestniczy	29	54	17	117
Poglądy polityczne				
Lewica	21	64	15	220
Centrum	37	45	18	379
Prawica	54	32	14	276
Trudno powiedzieć	27	34	39	351

Tabela 5. Czy taki ruch, jeśli powstanie, powinien w przyszłych wyborach prezydenckich popierać kandydaturę Lecha Wałęsy, czy też kogoś innego? 1 - Powinien popierać Lecha Wałęsę; 2 - Powinien popierać kogoś innego

(%)

	1	2	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	15	70	15	1228
Płeć				
Mężczyźni	15	74	11	581
Kobiety	14	67	19	647
Wiek				
do 24 lat	13	75	12	129
25-34	15	76	9	196
35-44	14	78	8	291
45-54	10	80	10	172
55-64	18	63	20	200
65 lat i więcej	16	53	32	238
Miejsce zamieszkania				
Wies	14	67	19	480
Miasto do 20 tys.	9	81	10	144
od 21 do 100 tys.	16	68	16	229
101-500 tys.	13	77	10	243
501 tys. i więcej mieszk.	22	61	17	132
Region				
Północny	13	82	6	125
Zachodni	7	82	11	141
Środkowo-zachodni	11	71	17	185
Środkowy	17	68	15	206
Wschodni	15	62	23	155
Południowo-wschodni	22	63	15	200
Południowo-zachodni	14	68	18	216
Wysztalcenie				
Podstawowe	17	61	23	443
Zasadnicze zawodowe	16	72	12	306
Średnie	13	76	11	390
Wyższe	8	82	10	89
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	13	75	13	64
Prac. umysł. niż. szczebla	12	84	4	121
Pracownicy fiz. - umysł.	9	85	6	47
Robotnicy wykwalifikowani	16	79	5	120
Robotnicy niewykwalifik.	11	76	13	63
Rolnicy	18	70	12	84
Prywatni przedsiębiorcy	11	82	7	45
Bierni zawodowo				
Rencjści i emeryci	15	61	24	461
Uczniowie i studenci	11	75	14	36
Bezrobotni	16	70	14	117
Gospodynie domowe i inni	20	59	21	70
Pracujący poza rolnictwem				
Sfera budżetowa	11	80	9	122
Sektor państwowy	16	79	6	159
Sektor prywatny	10	80	9	162
Spółdzielczość	4	92	4	24
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 1250 tys. zł	19	70	12	290
1250 tys. - 1999 tys.	15	72	13	229
2000 tys. - 2749 tys.	14	65	21	355
2750 tys. - 3249 tys.	12	77	11	123
3250 tys. i powyżej	12	73	15	207
Ocena własnych war. mater.				
Złe	14	68	19	481
Średnie	16	71	14	540
Dobre	14	74	12	205
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	18	54	28	71
Raz w tygodniu	19	66	15	723
Kilka razy w roku	8	79	13	316
W ogóle nie uczestniczy	5	78	17	117
Poglądy polityczne				
Lewica	6	87	7	220
Centrum	11	76	12	379
Prawica	30	60	11	276
Trudno powiedzieć	12	61	28	351